

DANIEL GOLEMAN

DUYGUSAL ZEKÂ

Neden IQ'dan daha önemlidir

Çeviren:
Klinik Psikolog Banu Seçkin Yüksel

Redaksiyon:
Osman Deniztekin

VARLIK / BİLİM

Duygusal bilgeliğin kaynağı olan Tara'ya

YAZAR HAKKINDA

Dr. Daniel Goleman, *The New York Times*'da davranış ve beyin bilimleri konularından sorumludur, makaleleri dünya çapında yayınlanmaktadır. Doktora derecesini aldığı Harvard'da ders vermiş, *Psychology Today*'in baş editörlüğünü yapmıştır. Önceki kitapları: *Vital Lies, Simple Truths* (Hayati Yalanlar, Basit Gerçekler); *The Meditative Mind* (Düşünen Zihin) ve eş yazarı olduğu *The Creative Spirit* (Yaratıcı Ruh).

Bilim Dizi: 1
Varlık Yayınları, Sayı: 685
Yirmin Dördüncü Basım: 2003

Emotional Intelligence (Why it can matter more than IQ)
© 1995, Daniel Goleman / 1996, Varlık Yayınları A.Ş.

ISBN 975-434-196-6

Kapak Düzeni: Ekin Nayır
Dizgi, Ofset Hazırlık: Varlık Yayınları A.Ş.
Baskı: Kurtiş Matbaası

VARLIK YAYINLARI A.Ş.
Piyerloti Cad. Ayberk Apt. No. 7-9 Çemberlitaş 34400 İstanbul
Tel: (0212) 516 20 04 Faks: (0212) 516 20 05
E-posta: varlik@varlik.com.tr
Web sitesi: www.varlik.com.tr

İçindekiler

Aristo'nun Çağrısı	7
--------------------	---

Birinci Bölüm

DUYGUSAL BEYİN

1. Duygular Neye Yarar?	17
2. Duygusal Korsanlığın Anatomisi	28

İkinci Bölüm

DUYGUSAL ZEKÂNIN DOĞASI

3. Akıllı Kişi Aptallık Yaptığında	49
4. Kendini Bil	65
5. Tutkunun Köleleri	77
6. Temel Beceri	104
7. Empatinin Kökleri	126
8. Sosyal Sanatlar	144

Üçüncü Bölüm

DUYGUSAL ZEKÂ

9. Yakın Düşmanlar	167
10. Kalbiyle Yönetmek	191
11. Zihin ve Tıp	211

Dördüncü Bölüm
FIRSATLARA AÇILAN PENCERELER

12. Ailenin Potasında	239
13. Travma ve Yeniden Alınan Duygusal Dersler	252
14. Mizaç Kader Değildir	272

Beşinci Bölüm
DUYGUSAL OKURYAZARLIK

15. Duygusal Cehaletin Bedeli	289
16. Duyguların Eğitilmesi	326
EK A: Duygu Nedir	359
EK B: Duygusal Zihnin Özellikleri	362
EK C: Korkunun Sinir Devreleri	369
EK D: W.T. Grant Konsorsiyumu: Önleme Programlarının Etkin Öğeleri	373
EK E: Öz Bilim Müfredatı	375
EK F: Sosyal ve Duygusal Öğrenme: Sonuçlar	377
Notlar	383

Aristo'nun Çağrısı

Herkes kızabilir, bu kolaydır. Ancak doğru insana, doğru ölçüde, doğru zamanda, doğru nedenle ve doğru şekilde kızmak, işte bu kolay değildir.

ARİSTO, Nikomakus Etiği

New York'ta ağustos ayında kavurucu bir akşamüstüydü, hani o insana terlemenin verdiği sıkıntıdan surat astıran türden. Otele dönerken Madison Çaddesi'nden bir otobüse bindiğimde orta yaşlı zenci şoförün sıcak bir gülümseme eşliğinde nazikçe, "Merhaba! Nasılsınız?" demesiyle irkildim. Bu selam, şehrin yoğun trafiğinde yolunu bulmaya çalışırken otobüse binen herkese verdiği türdendi. Günün marazi ruh haline girmiş bütün yolcular benim gibi irkildi ve pek azı bu selama karşılık verdi.

Ancak otobüs kilitlenmiş trafikte yoluna devam ettikçe yavaş, hatta sihirli denebilecek bir değişim meydana geldi. Şoför bir monolog halinde bizlere geçtiğimiz yerlerde neler olup bittiğinin bir dökümünü veriyordu: "O dükkânda müthiş bir ucuzluk, şu müzede harika bir sergi vardı, bir alt sokaktaki sinemada başlayan yeni filmi duydunuz mu?" gibi. Şehrin zengin seçeneklerini anlatırken duyduğu zevk sanki bulaşıcıydı. Otobüsten inerken hemen herkes bindiği andaki sert kabuğunu kırmıştı. Şoför "Hoşçakalın, iyi günler!" diye bağırırken hepsi ona gülümsedi.

Bu olayın anısı yirmi yıldır bende yaşıyor. Madison Caddesi'nde o otobüse bindiğimde, psikoloji doktoramı yeni tamamlamıştım. Ancak o günün psikoloji öğretilerinde böylesi bir değişimin nasıl olabileceğine pek değinilmiyordu. Psikoloji biliminin duygu mekanizması hakkında bildikleri hiçe yakındı. Kendini iyi hissetmenin otobüs yolcularından başlamak üzere tüm şehre bir virüs gibi dalgalar halinde yayıldığını hayal ettiğimde, yolcuları üstlerine

çökmüş somurtkanlıktan arındırabilen, kalplerini yumuşatan, bir parça da olsa içlerini açan sanki sihirli bir güce sahip bu otobüs şöförünün kentin bir tür barış elçisi olduğunu düşündüm.

Bu haftaki gazeteden bunun tam tersi bazı başlıklar:

- Yerel bir okulda 9 yaşındaki bir çocuk öfkeden kudurarak sıralara, bilgisayarlara, yazıcılara boya döktü, okulun park yerindeki bir arabaya da zarar verdi. Nedeni ise üçüncü sınıftaki arkadaşlarının ona "bebek" demesi üzerine onlara kendini "kanıtlamak" istemesiydi.

- Manhattan'da bir rap kulübünün dışında kasıtsız bir çarpışmanın itiş kakışa dönüşmesi sonucunda kızgın gençlerden birinin 38'lik otomatik silahıyla kalabalığa ateş açması sekiz gencin yaralanmasına yol açtı. Haberde bu tür silahlı saldırıların önemsenmediği, saygısız bir hareket olarak nitelendirilmekten öteye gitmediği ve ülke çapında son yıllarda bu tür hareketlerin sıradanlaşacak kadar arttığı belirtiliyor.

- Bir haberde, cinayete kurban giden 12 yaş altındaki çocukların % 57'sinin, öz ya da üvey ana-babaları tarafından katledildiği belirtiliyor.

- Genç bir Alman, beş Türk kadın ve kızını, uyurlarken yangın çıkararak öldürmekten mahkemede. Neo Nazi bir gruba bağlı olduğunu söyleyen genç sürekli bir işi olmadığını, içtiğini ve kötü şansının yabancılardan kaynaklandığını belirtiyor. Zorlukla duyulacak bir sesle yalvarırcasına, "yine de yaptıklarına üzülmekten kendimi alamıyorum ve çok utaniyorum" diyor.

Haberler her gün nezaket ve güven duygusunun yok olup gittiği, cinnete dönüşen alçakça eğilimlerin saldırganlıkla sonuçlandığı bu tür olaylarla dolu. Ancak bu haberler bize yalnızca, kendimizin ve çevremizdeki kişilerin duygular üzerindeki denetimi yavaş yavaş kaybettiğini hatırlatıyor. Kimse bu rasgele taşkınlık ve pişmanlık dalgasından yalıtılmış değil; şu veya bu şekilde bu durum hepimizin hayatında bir yerlere uzanıyor.

Son on yıl ailemizde, çevremizde ve toplum hayatımızda duygularla baş edememe, umutsuzluk ve tahammülsüzlüğün arttığını gösteren bu tür sayısız saptamalarla dolu. Bu yıllar bir bakıcı niye-

tine TV ile baş başa bırakılmış çocukların sessiz yalnızlığında, terk edilmiş, ihmal edilmiş ya da tacize uğramış çocukların acısında ve ya çirkin bir yakınlığa dönüşen evlilik içi şiddet olaylarında kendini gösteren öfke ve umutsuzluk artışını belgeliyor. Gittikçe yayılan bu duygusal rahatsızlık sayılardan da okunabiliyor. Dünyadaki depresyon vakalarındaki ani artış, okulda silah taşıyan gençler, çevre yolundaki silahlı vuruşmaya dönüşen kazalar, işten çıkarılmış canı sıkkin işçilerin eski iş arkadaşlarını katletmesi gibi, yükselen öfke dalgasının izleri bu olaylarda görülebiliyor. Duygusal taciz, durup dururken ateş açma, travma sonrası stres gibi deyimlerin tümü son on yıldır günlük konuşmamıza girdi ve gündelik selamlaşma neşeli bir "İyi Günler"den, meydan okuyan bir "Gel de boyunun ölçüsünü al"a dönüştü.

Elinizdeki kitap bu anlaşılmazlığı anlaşılır kılmaya çalışan bir rehber niteliğinde. Bir psikolog ve son on yıldır *The New York Times*'da gazetecilik yapan biri olarak, akıldışı olanın bilimsel açıklamasında kaydedilen ilerlemeyi izliyorum. Kuş bakışı bakıldığında iki karşıt gidişat görülüyor; biri paylaşılan duygusal yaşantıda giderek büyüyen bir felaket, diğeri de bunu telafi edebilecek bazı umut verici şeyler.

BU ARAŞTIRMA NEDEN ŞİMDİ YAPILIYOR?

İçerdiği kötü haberlere karşın, son on yılda duygular üzerine yapılan bilimsel çalışmalarda benzersiz bir patlama görüldü. Bunların en önemlisi, yeni geliştirilen beyin görüntüleme tekniği sayesinde beyni kısıtlı bir zaman içinde de olsa görüntüleyebilmektir. Böylece insanlık tarihinde hep esrarengiz bir yan, bir sır olarak kalmış olan bu karmaşık hücre kütesinin, biz düşünürken, hissederken, hayal kurarken ve rüya görürken nasıl çalıştığı görünür kılmıştır. Bu nörobiyolojik veri birikimi, beyindeki duygu merkezlerinin bizi öfkeye ya da gözyaşlarına nasıl ittiğini ve beynin bizi savaşılmaya ya da sevmeye iten daha kadim bölümlerinin daha iyiye ya da kötüye nasıl yönlendirilebileceğini gösteriyor. Duyguların nasıl çalıştığı ve eksiklikleri konusunda, şimdiye dek görülmemiş açık-

lıktaki bilgiler, toplu olarak yaşanan duygusal krizi nasıl atlatabileceğimize ilişkin taze fikirleri de gündeme getiriyor.

Bu kitabı yazmak için, bilimsel konudaki birikimin bu noktaya varmasını bekledim. Bunun bu kadar geç olmasının en önemli nedenlerinden biri, zihinsel yaşamda duyguların yıllar süren araştırmalar süresince şaşırtıcı bir biçimde atlanması ve duyguların bilimsel psikolojide büyük ölçüde araştırılmamış bir bölge olarak kalmasıdır. Bu boşluğu bir dizi 'kendi kendine yardım' (self help) kitapları doldurmak için yarıştı, ancak bunlar klinik görüşü temel alan iyi niyetli çalışmalar olsa da, bilimsel bir temelden yoksundu. Şimdi bilim bir otorite olarak, ruh dünyasının akıl ötesi bu en uç noktasının acil ve karmaşık sorularına cevap verebilecek ve insan yüreğinin haritasını daha kesin bir biçimde çizebilecek konumda.

Bu harita çizime çalışması bir anlamda, IQ yani zekâ katsayısının genetik, deneyimler sonucu değişmeyen niteliğini ve adeta kaderin yaşam süresince bize verilen bu mutlak değerle sabit olduğunu öne sürerek zekâyı dar bir açıdan tanımlayanlara da bir meydan okuma niteliğinde. Bu yaklaşım daha zorlayıcı bir soruyu dikkate almıyor: Biz çocuklarımızın hayatın üstesinden daha iyi gelebilmeleri için *neyi değiştirebiliriz*? Sözgelimi yüksek IQ'lu birinin çuvaldamasında ve vasat IQ'lu bir diğerinin şaşırtıcı derecede başarılı olmasında acaba hangi etkenler rol oynuyor? Kanımca bu fark kitapta *duygusal zekâ* denilen yeteneklerde yatıyor ve özdenetim, azim, sebat ve kendi kendini harekete geçirebilmeyi kapsıyor. Bunlar, ileride de göreceğimiz gibi, çocuklukta öğretilbilir ve bu sayede genetik piyangoda kişiye çıkan entelektüel potansiyeli daha iyi kullanabilme şansı elde edilebilir.

Bu olasılığın ardında acil bir ahlaki zorunluluk beliriyor. Bazı dönemlerde, toplumda diğer dönemlere kıyasla daha da belirgin bir çözülme görülür. Bencillik, şiddet, alçaklık, toplumsal hayatın güzelliklerini bozmaya başlar. Burada duygusal zekânın önemini savunan tez, duyarlılık, kişilik, ahlaki güdüler arasındaki bağlantıya dayanır. Güçide artan sayıdaki bulgular, hayattaki etik tavrın, temelindeki duygusal yetilerin bir ürünü olduğunu gösteriyor. Dürtü, duygunun ifade ortamıdır; tüm dürtülerin özü kendini bir eylemle ifade etmek isteyen hislerdir. Dürtülerine teslim olan kişilerin, ahlaki anlayışları yetersizdir. Dürtü kontrolü, irade ve kişili-

ğın özüdür. Aynı şekilde fedakârlığın temelinde empati, yani başkalarının hissettiklerini anlama yeteneği yatar. Başkalarının ihtiyaç ya da umutsuzluğu anlaşılamiyorsa, ilgi ve şefkat de olmaz. Günümüzde en azından iki ahlaki tavra ihtiyacımız var: Kendine hâkim olmak ve şefkat göstermek.

YOLCULUĞUMUZ

Bu kitapta, duygu dünyasını bilimsel bulgular ışığında değerlendireceğimiz bir yolculukta size rehberlik yapıyorum. Yolculuğumuzun amacı, hayatın en karmaşık anlarını ve çevremizdeki dünyayı anlaşılır kılmak. Hedefimiz ise, duyguları zekâyla birleştirmenin ne anlama geldiğini ve nasıl olabileceğini anlamak. Bu anlayış, kendi başına, bize bir ölçüde yardımcı olabilir; his dünyasını kavramayı sağlamanın etkisi, kuantum fiziğinde gözlemcinin yarattığı etki gibi, gözlenen olguyu değiştirmektedir.

Yolculuğun birinci bölümünde anlatılan beynin duygusal mimarisi hakkındaki yeni keşifler, hayatta hislerin mantığa karşı üstün geldiği en şaşırtıcı anlara bir açıklama getiriyor. Beynin öfke ve korku ya da tutku ve sevinç anlarını yöneten yapılarının arasındaki ilişki, duygusal alışkanlıklarımızın nasıl öğrenildiğini, bu alışkanlıkların bazen en iyi niyetlerimize nasıl engel olabileceğini ve aynı zamanda, daha yıkıcı veya kendimize zarar verici dürtülere nasıl hâkim olabileceğimizi açıklıyor. En önemlisi, nörolojik bulguların ışığında, çocuklarımızın duygusal alışkanlıklarını şekillendirebilme fırsatına sahip olduğumuzu gösteriyor.

Yolculuğun ikinci önemli durağı olan kitabın ikinci bölümünde, nörolojik verilerin *duygusal zekâ* denilen temel yaşam becerisi üzerinde nasıl bir etki yarattığı gösteriliyor. Örneğin duygusal dürtülere hâkim olabilme, diğerinin ne hissettiğini anlayabilme, ilişkileri düzgün yürütebilme ve Aristo'nun dediği gibi doğru kişiye, doğru ölçüde, doğru zamanda, doğru nedenle ve doğru şekilde kızabilmek gibi önemli bir beceriye de sahip olabilme gibi. (Nörolojik ayrıntılarla ilgilenmeyen okuyucular, doğrudan doğruya bu bölüme geçebilirler.)

"Zekâ"nın ne anlama geldiğini açıklayan bu genişletilmiş model, duyguları yaşansal yetenekler içinde merkezi bir yere oturtuyor. Üçüncü bölüm, bu yeteneklerin en değerli ilişkilerimizi koruyabilmeleri ya da olmayışlarının yarattığı yıkım, iş yaşantısını yeniden şekillendiren pazar güçlerinin iş başarısında başlıca etken olarak duygusal zekâyı ön plana çıkarması ve zehirli duyguların fiziksel sağlığımızı en az sigara içmek kadar riske atması, hatta duygusal dengenin sağlığımızı ve refahımızı korumakta rol oynaması gibi, çok önemli etkilerine değiniyor.

Genetik mirasımız her birimize mizacımızı belirleyen bir dizi duygusal kıstas bağışlamıştır. Ancak beyin devreleri olağanüstü esnekler; mizaç, kader değildir. Dördüncü bölümde görüleceği gibi duygusal zekânın temelinde, çocukken evde ve okulda öğrendiğimiz duygusal derslerin duygu devrelerini şekillendirerek bizi daha yeterli ya da yetersiz kılmaya yarar. Bu, çocukluk ve ergenliğin yaşam boyu varlığını hissedeceğimiz temel duygusal alışkanlıkların oluşmasında kritik dönemler olduğu anlamına gelir.

Beşinci bölüm ise yetişme dönemi içinde duygusal dünyaya başa çıkmayı beceremeyenleri bekleyen tehlikeleri araştırıyor. Duygusal zekâdaki eksikliklerin; depresyon ya da şiddetle dolu bir hayattan, yeme bozukluklarına ve uyuşturucu bağımlılığına uzanan bir yelpazedeki riskleri nasıl artırdığını gösteriyor. Ayrıca öncü okullarda çocuklara, yoldan çıkmadan yaşamaları için gerekli duygusal ve sosyal becerilerin nasıl öğretildiği de belgeleniyor.

Belki kitaptaki bulguların tek başına en rahatsız edici olanı, aileler ve öğretmenlerle yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkan dünya çapında yaygın bir eğilimdir. Bu da, şimdiki kuşağın bir öncekine oranla duygusal açıdan daha fazla zorluk çektiği, daha yalnız ve depresif, daha kızgın ve asi, daha sinirli ve kaygıya yatkın, daha fevri ve saldırgan olmasıyla ilgilidir.

Eğer bir çözüm varsa, bunun gençlerimizi hayata hazırlama tarzımızda yattığını sanıyorum. Günümüzde çocuklarımızın duygusal eğitimini şansa bırakıyoruz ve bunun sonuçları çok yıkıcı oluyor. Çözümlerden biri, okulların öğrenciyi sınıfta bir bütün olarak, aklı ve kalbi birleştirerek nasıl eğitebileceğine dair bir vizyon geliştirmektir. Yolculuğumuz duygusal zekânın temellerini çocuklara vermeyi amaçlayan yenilikçi sınıflara bir göz atmakla sona erecek.

Yakın gelecekte okullardaki eğitimin düzenli olarak özbişim, özdenetim ve empatiyle dinleme, anlaşmazlık çözüme ve işbirliği gibi temel insan becerilerini kapsayacağına inanıyorum.

Aristo, *Nikomakus'un Etiği* başlıklı erdem, kişilik ve iyi bir yaşam hakkındaki felsefi incelemesinde, duygusal hayatımızı akıllıca yönetmeye çağırıyor bizi. Tutkularımız; düşüncelerimizi, değerlerimizi, yaşam mücadelemizi yönlendirir ve iyi kullanıldığında bir bilgelik içerirler. Ancak kolayca yoldan çıkabilirler, çoğu zaman olan da budur. Aristo'nun da gözlemlediği gibi, sorun duygusallıkta değil, duyguların ve ifadelerinin uygunluğundadır.

Sorulması gereken soru ise şudur: Duygularımızı akılla nasıl birleştirebiliriz? Sokaklarınıza nezaketi, toplumsal yaşamımıza şefkati nasıl taşıyabiliriz?

BİRİNCİ BÖLÜM

DUYGUSAL BEYİN

Duygular Neye Yarar?

Kişi gerçeği kalbiyle görür; esas olan gözle görülemeyendir.

Antoine De Saint-Exupéry, Küçük Prens

Beyin felci yüzünden tekerlekli sandalyeye mahkûm olmuş on bir yaşındaki kızları Andrea'ya hayatlarını adayan Gary ve Mary Jane Chauncey çiftinin son dakikalarına bir göz atalım. Chauncey ailesi Louisiana'nın nehir bölgesinde bir çarpma sonucu hasar gören demiryolu köprüsünden nehre yuvarlanan Amtrak treninin yolcularındandı. Karı-koca öncelikle kızlarını düşünerek, Andrea'yı su alarak gittikçe batan trenden kurtarmak için ellerinden geleni yapıp bir şekilde onu camdan iterek kurtarma ekibine ulaştırdılar. Kendileri ise sulara gömülen vagonun içinde can verdiler.¹

Andrea'nın hikâyesi, son dakikalarında çocuklarının hayatta kalmasını sağlamak için kahramanca çabalayan bir anneyle babanın neredeyse efsanevi cesaretini anlatıyor. Kuşkusuz insanlık tarihiyle tarih öncesi ve en az bir o kadar da türümüzün evrim süreci, çocukları uğruna kendini feda eden ailelerle ilgili bu tür sayısız örnekle dolu.² Evrim biyologlarına göre bir anneyle babanın kendilerini feda etmesi, genlerin bir sonraki kuşağa geçmesine yani "üreme başarısına" hizmet eder. Bir kriz anında bu korkunç kararı veren aile açısından ise, bu sevgiden başka bir şey değildir.

Duyguların amaç ve gücünü anlatan bu kahramanlık örneği, insana kendini feda ettiren sevginin ve aslında hissedilen her duygunun insan hayatındaki merkezi yerine tanıklık ediyor.³ Bu durum en derin hislerimizin, tutkularımızın, özlemlerimizin temel rehberlerimiz olduğunu gösteriyor. Türümüz var oluşunu büyük ölçüde duyguların insan ilişkilerindeki gücüne borçludur. Bu güç

olağanüstüdür: Sadece kuvvetli bir sevgi, –bağrına bastığı çocuğunu acilen kurtarma gereği– bir anneyle babanın kendi yaşamlarını devam ettirme dürtüsünü bastırabilir. Zihin gözüyle bakıldığında, kendini bu şekilde feda etmek akıl dışı olarak değerlendirilebilir, ancak kalbin gözüyle bundan başka seçenek yoktur.

Sosyobiologlar evrimin insan ruhunda duyguya neden böyle merkezi bir yer verdiğini tartışırken, kritik anlarda kalbin akla üstünlüğüne işaret etmektedirler. Onlara göre duygularımız tehlike, acı bir kayıp, zorluklara karşın bir hedefe doğru ilerleme, eşine bağlanma ve bir aile kurma gibi yalnızca akla bırakılamayacak durum ve görevlerde yol göstericidir. Her duygu bizi bir şekilde hareket etmeye hazırlar; her biri insan hayatında tekrarlanan güçlüklerle baş edebilecek şekilde bizi yönlendirir.⁴ Bu durumlar evrimsel tarihimiz boyunca defalarca tekrarlandıkça, duygusal repertuarımızın yaşamın sürdürülebilmesi açısından değeri, kalbimizin doğuştan, otomatik eğilimleri olarak sinir sistemimize işlenmesiyle kanıtlanmıştır.

İnsan doğasını duyguların gücünden soyutlayarak anlamaya çalışmak, üzücü bir dar görüşlülüktür. *Homo Sapiens*, yani Düşünen Tür adı bile, duyguların hayatımızdaki yeri hakkında bilimin bize sunduğu yeni görüş ve vizyona göre yanıltıcıdır. Hepimizin kendi deneyimlerinden bildiği üzere, kararlarımızı ve hareketlerimizi şekillendirirken hislerimiz çoğu zaman düşüncelerimize baskın çıkar. Salt zekâya, yani IQ'nun ölçtüğü şeye verdiğimiz değer ve önemde çok aşırıya gitmişiz. Duygular bize hâkim olduğu sürece, zekâ –iyi ya da kötü– hiçbir yere varamaz.

TUTKULAR MANTIĞI BASTIRDIĞINDA

Yanılığlar büyük bir trajediye yol açmıştı. On dört yaşındaki Matilda Crabtree, babasına sadece şaka yapmak istemişti. Anne-siyle babası bir arkadaş ziyaretinden sabaha karşı saat birde döndüklerinde, saklandığı dolaptan fırlayıp "böö" diye bağırıldı.

Ancak Bobby Crabtree ve karısı, Matilda'nın o gece arkadaşlarıyla kaldığını sanıyorlardı. Eve girdiğinde sesler duyan Crabtree .357 kalibrelik silahına sarıldı ve etrafı kolaçan etmek için Matil-